GAZETA KRAKOWSKA

Prenumerata kwartalna złp. 12.

N^ER 288.

Pojedynczy numer na welinowym papierze gr. 10.

CZWARTEK DNIA 24 LISTOPADA 1831 ROKU.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Reaumiura.

Dzień	godzina	Barometr na 135 s.	Therm:	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf.	UWAGI.
	7	27 4, 664	— 0. 8	— 4,2	połu. za: słaby	Pochmurno	
23.	12	„ 4, 793	+ 2. 0	— 4,2	„ „	„ „	
	3	„ 4, 060	+ 0. 6	— 4,5	„ „	„ „	śnieg.
	9	„ 2, 567	+ 0. 1	— 3,0	wschodni słaby	„ „	deszcz.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Warszawa 18 Listopada.

Kommissya Rządowa Sprawiedliwości.

Podaie do wiadomości powszechney postanowienie rządu tymczasowego królestwa z dnia 1 listopada (20 paźdz.) r. b. przepisuiące sposob wykonania akt i wyroków, w czasie od 1 grudnia 1830 r. do ostatniego września 1831 r. zapadłych maiące bydź w dzienniku praw umieszczonem, a którego niezwłoczne wykonywanie wszystkim sądom i urzędom poleconem zostało.

W Warszawie dnia 12 Listopada 1831 r.

Członek Rządu kieruiący wydziałem sprawiedliwości. Jenerał Dywizyi *Kossecki.*

Sekretarz Jeneralny Z.

Refendarz Stanu *Borakowski.*

W Imieniu Nayiaśnieyszego

MIKOŁAJA Igo

Cesarza Wszech Rossyi, Króla Polskiego

etc. etc. etc.

Rząd Tymczasowy Królestwa Polskiego.

Na przełożenie kommissyi rządowey sprawiedliwości przez członka rządu kieruiącego wydziałem sprawiedliwości, stanowi, co następnie:

Art. 1. Wyciągi główne aktów i wyroków w czasie rewolucyi zapadłych opatrzone nakazem exekucyynym, ale nie wydane w Imieniu Monarchy niemaią mocy wykonawczey.

Art. 2. Pisarze sądów, rejenci i notaryusze upoważniaią się do wydawania stronom, na ich żądanie, nowych wyciągów głównych podług formy przed rewolucyą obowiązuiącey i na mocy takich tylko wyciągów, wyroki i akta przez urzędy wykonawcze do skutku przywiedzione bydź mogą. Nowe te wyciągi główne, mieścić w sobie będą prócz właściwey daty wyroku i aktu, datę teraźnieyszego ich wydania.

Wykonanie ninieyszego postanowienia i umieszczenie w dzienniku praw, poleca się kommissyi rządowey sprawiedliwości.

Działo się na posiedzeniu rządu tymczasowego królestwa polskiego dnia 1 Listopada (Października) 1831 roku.

Prezes Rządu Tymczasowego królestwa polskiego, Rzeczywisty tayny Radzca
(podpisano) *Engel.*
Pełniący obowiązki Sekr. Jlnego Rządu
Radzca Stanu Nadzwyczayny,
(podpisano) J. *Tymowski.*
Zgodno z oryginałem
Pełniący obowiązki Sekr. Jlnego Rządu
Radzca Stanu Nadzwyczayny,
(podpisano) J. *Tymowski.*
Zgodno z wypisem
Sekretarz Jeneralney Kommissyi Rządowey Sprawiedliwości Z.
Radzca Stanu, *Burakowki.*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Neapol 15 *Października.* — W niedostatku tuteyszych nowin udzielamy niektórych wiadomości o teraźniyszym stanie Sycylii, które powinny nas interesować, gdyż wyiaśniaią prawdziwe powody niedawno zaszłych tam wypadków. — Piszą z Messyny na początku b. m. iż tegoroczne żniwa były tak złe, że iuż zaczyna się pokazywać wielki niedostak szczegolniey dobrego gatunku zboża, i że Catania, która zawsze dawniey wysyłała pszenicę swoią na targi do Messyny, teraz zboże to zwozić musi na własną swoią potrzebą z Apulii przez Messynę. Rachuią że wyspa ta wtym reku będzie musiała sprowadzić 1 milion Tomoli pszenicy. (Tomolo zawiera 2550 paryzkich cal kubicznych, a zatem blisko korzec.) Urodzaie oliwne maią bydź daleko ieszcze gorsze, a podrozni zapewnia że na drzewach oliwki policzyć można; sądzą więc, że i w tym względzie niegdyś tak obfity kray ten, będzie musiał w przyszłym roku udać się do przeciwległych brzegów Kalabryi. Jak wielki zatem iest niedostatek mieszkańców, łatwo sobie wystawić można, i to też, — a nie inna polityczna dążność — może bydź główną i iedyną przyczyną niepokoiów tamże wybuchłych. Zdanie to tem więcey się ieszcze stwierdza; że, iak powszechnie utrzymuią, sprawca tych niepokoiow, Marco, małą tylko ilością pieniędzy pozyskał sobie nieukontentowanych i źle myślących ludzi, iedynie w zamiarze zbogacenia się przez rabunki. Zniknęła więc obawa, ażeby, iak z początku mniemano, do spisku tego należała iaka znakomita osoba. — Tymczasem więźnie w rożnych mieyscach osadzeni, chcąc z tey okoliczności korzystać, usiłowali wydobyć się z swych więzień. W Palermo i w Messynie szczęściem że im się ten zamiar nie udał, ale z Girgenti uciekło 60 więźniow, z których iuż połowę schwytać zdołano.

Płynienie lawy z Wezuwiusza znacznie się iuż zmnieyszyło; czerwona, łuna, ktorą ztąd widzieć było można iuż zniknęła, a mały ten wybuch zapewne też bez żadney przemimie szkody.

ROZMAITOŚCI

Wspomnieliśmy iuż o gazecie, maiącey wychodzić w Stambule, w ięzyku tureckim i francuzkim. Prospekt do tego pisma, którego pierwsze Numera wyydą w Listopadzie, ogłoszony w Stambule w ięzyku tureckim iest następuiący: "Wzniosła nauka, którą zwykle nazywaią Historyą, zasadza się na chronologicznem spisywaniu i ogłoszeniu wypadków świata. Jest ona iakoby pomnikiem i przekazem przeszłości dla potomstwa, i z tego powodu nayrozmaitsze przedstawia korzyści. Wielu uczonych uważa historyą za naukę konieczuie potrzebną, o ile ona wpływa na prawa kraiów i na ustawy ludów. Sławny Safidi komentator dzieł Latinnego opowiada następuiące prawdziwe zdarzenie, które za wyraźny dowód konieczności uczenia się histor i tu niechay znaydzie mieysce.

"W roku 422 Hegiry za panowania Kalifa Kaima z rodu Abassidow, kilku żydow z miasta Chaiber (1) twierdziło: iż przodkowie ich, iuż od czasow zdobycia tego miasta by-

(1) *Małe miasto i warownia sześć dni drogi wschodnio północno od Medyny, które Kalif Ali, syn Abutaleba zdobył w piątym roku Hegiry.*

li wolni od opłaty pogłównego. Dla udowodnienia swych twierdzeń, i poparcia praw swych do podobnegoż uwolnienia od opłaty podatku pokazali dokument z fałszywym podpisem Alego el Murtazy, pod którym szanowni towarzysze proroka Saad ben Moaz i Moavia byli podpisani iako świadkowie. Zdawało się, iż Kalifa iest skłonnym przychylić się do ich żądania; lecz pierwszy iego Sekretarz Stanu Abulkassim powziął podeyrzenie i pokazał dokument owczesnemu dzieiopisarzowi państwa i kaznodzieiowi Bagdatu. Ten natychmiast oświadczył, iż iest sfałszowany, gdyż zdobycie twierdzy Chaiber przypada w 5, przeyście zaś Moaviego na stronę proroka w 9 r. Hegiry, a Saad iuż umarł w 5 roku tey ery. Z tych sprzeczności wywiodł, iż dokument wspomniony nie zasługuie na żadną wiarę a zdumionych żydów zmusił do wyznania, iż oni sami sfałszowali ten dokument. „

Przekonane o użyteczności historyi oddawna wszystkie mahometańskie iako też i inne Rządy zwracały na nie zupełną swoią uwagę, a dowcipni i wyborni dzieiopisarze Ibn Kessir, Imam Suyuti, Ibn Dzewski, Kasi Beysavi i inni, układali w tym celu swoie dzieła. Wysoka Porta poświęcała zawsze szczególnieyszą troskliwość temu przedmiotowi i mianowała oddzielnych dzieiopisarzów, państwa, których zwano w pierwszych czasach Szechname-chon, poźniey zaś Wakaymivis. Wszystkie zdarzenia zebrane w ciągu lat 28 do 30 podług dawnego zwyczaiu ogłaszano drukiem i ztąd powstały dzieła Naymy, Raszyda, Subhiego, Izziego i Wassyfa. Kiedy wszakże wypadki codzienne niebywaią ogłoszone w chwili, kiedy się wydarzaią i tym sposobem prawdziwe przyczyny ich zostaią utaione, tedy ludzie podług przysłowia: "*człowiek nienawidzi to czego nie zna*„ zwykli się opierać wszystkiemu czego przyczyny i związek były im nie wiadome. Ztąd pochodziło, iż lud uważaiąc iakby za nieodgadnione, wszelkie zewnętrznę i wewnętrznę sprawy, zmiany w urzędach i inne rozporządzenia Wysokiey Porty, często kroć zupełnio rożniące się od prawdziwych zamiarów Rządu, podsuwał im znaczenie.

Chociaż lud powoduie się w tem iedynie wrodzoną każdemu człowiekowi skłonnością i wpewnym względzie zasługuie na pobłażanie, to wszakże próżne mowy, wzbudzaią w nieświadomych rzeczy podeyrzenie przeciwko tym, do których się ściągaią i przedstawiaią ich iak karogodnych, a oprócz tego mogą zamieszać spokcyność umysłów i nadwerężyć zdrowy sposób zapatrywania się na rzeczy poddanych Wysokiey Porty. Jest więc naygoretszem życzeniem Jego Wysokości, naszego łaskawego, dostoynego, i wszelkiemi wybornemi przymiotami odznaczaiącego się Monarchy i Pana, zabezpieczyć i pod względem tym powszechną spokoyność, i uwolnić lud swoy od bezzasadnych podeyrzeń i zatrważaiących wątpliwości, iakie dotychczas były wzniecane przez fałszywe wieści i próżne gadaniny.

W tym to celu przedmiot ten wzięto na zgromadzoney konferencyi pod rozwagę i uchwalono: przez szybkie ogłaszanie wypadków, ściągaiących się do wewnętrznych i zewnętrznych spraw Wys. Porty i przez obiawianie prawdziwych ich przyczyn i innych powodów nastręczać ludowi prawdziwy o nich widok i zabezpieczyc go zarazem od niespokoyności, na iaką dotychczas przez dowolne tłumaczenie rzeczy i fałszywe wieści był narażany.

Gdy prócz tego wszystko co się ściąga do nowych wynalazków sztuk pięknych, ceny żywności, towarów, i w ogóle do handlu, publicznie ma być ogłaszane, tedy powszechnie użyteczne dla miasta i ludu równie korzystne przedsięwzięcie iest nowym dowodem łaskawości, prawości i nadtey troskliwości dostoynego naszego władcy, równie

iak rzetelnego iego dążenia, aby powszechna pomyślność i zadowolenie były pomnażane.

Zważywszy wszakże, iż trudno byłoby wszelkie niepodobne wiadomości ogłaszać na pismie; uznano potrzebę urządzić oddzielną drukarnię, w którey nowa Gazeta wychodzić będzie w rozmaitych ięzykach. Gdy bowiem wspaniały i dostoyny nasz Monarcha, iest nietylko łagodnym i łaskawym władcą dla swych poddanych, lecz nadto prawdziwym przyiacielem wszystkich mocarstw, zostaiących z wysoką Portą wstósunkach pokoiu, tedy iest pożądaną, aby pismo to przez umieszczane rzeczy w ięzykach obcych, stało się ieszcze użytecznieysze; i dla tego też przybrano świadomego obcych ięzyków, bardzo doświadczonego Europeyczyka.

Plan takowy przełożono Jego Wys. łaskawemu naszemu monarsze, który go, zważywszy w swoiey mądrości, wynikaiącą ztąd powszechną korzyść, nayłaskawiey zatwierdzić raczył. W skutek tego naywyższego postanowienia, urządzona w bliskości Seraskiera tu pałacu (Seraskiera) oddzieloną drukarnią pod nazwaniem, *Cesarskiego bióra gazet*, którego naczelnikiem mianowany był Mола Mekki, teraźnieyszy historiograf państwa Scheiksade, Esseid, Mehmed Essaad Effendi.

Jemu codziennie udzielane będą wszelkie wiadomości, to iest polityczne od Porty, źaś ściągaiące się do woyskowości przez Seraskiera. Do kommunikacyi tych upoważnieni i mianowani zostali niewychodząc iednakże z dotychczasowych obowiązków urzędowych: Chodsza małych instytutów, Sarim Effendi z Amedszi Kalemi (kanceellaryi Reisefendego) i przydany do Seraskieryatu Said Beg, Syn ochmistrza Sułtanki Matki.

Gazeta wychodzić będzie w 2 oddziałach, pierwszy zawierać ma wszelkie urzędowe wiadomości, ściągaiące się do wewnętrznych spraw Rządu, drugi zaś ma obeymować nieurzędowe wiadomości, artykuły ściągaiące się do kraiów zagranicznych, wszystko co się tyczy oświaty, nauk, sztuk i handlu, w ogóle wszelkie interessuiące nowiny. Pismo to wychodzi raz na tydzień a dla pokrycia iego kosztów, cena roczne oznaczona na 120 piastrów. Kto sobie życzy prenumerować summę tę złoży od razu i nazwisko swoie każe zapisać w biurze gazet, a zato mieć będzie ieden exemplarz każdego wychodzącego Nru przez rok cały.,,

---

Podczas niepokoiów za panowania Karola I. króla angielskiego, przybyła dziewczyna wieyska do Londynu szukać służby; długo takowey znaleść nie mogła, aż nareszcie udała się do browaru, gdzie ią przyięto do roznoszenia piwa. Browarnik postrzegł piękność dziewczyny, uwolnił ią od ciężkiey pracy, a później z nią się ożenił. Umarł młody zostawił znaczny maiątek. Żonie iego chcącey sprzedać browar, radzono ażeby udała się do P. Hyde, iednego z bardzo zdatnych adwokatów, w zamiarze poradzenia się go w sprawie maiątkowey. Uczyniła to; prawnik ożenił się z wdową piwowara, a późniey został hr. Clarendonem. Córka z małżeństwa tego była małżonką Jakóba II i matką Maryi i Anny, królowych angielskich.

DONIESIENIA.